

Consolidar el projecte per liderar el futur

Josep Ferrer Llop

L'any 2002 la nostra comunitat universitària va dipositar majoritàriament la seva confiança en un projecte per renovar, redreçar i relançar la UPC davant la perspectiva dels nous requeriments del segle XXI. Des de molt diverses instàncies, es coincideix que el gran repte actual del sistema universitari europeu és la transformació cap a un nou model d'universitat, plenament inserit en la societat global de la informació i del coneixement. Per al nostre país això suposa una segona gran transformació, després d'haver fet front en les darreres dècades al desafiament que significava l'homologació al nostre entorn més immediat.

A més de completar i millorar aquell procés, hem d'abordar una segona transició cap a un nou model d'universitat, encara indefinit, però sens dubte ben diferent del que coneixem, que no sols doni resposta a les noves demandes socials, sinó que assumeixi activament el paper d'agent socioeconòmic i de líder en el canvi cap a la societat global del coneixement. I ho haurem de fer reafirmant la nostra condició de servei públic i tenint ben present que l'hegemonia, i fins i tot el futur, de la universitat pública en el nostre sistema universitari, depèn del seu èxit a superar adequadament aquest repte.

Plenament conscients de la situació, en els darrers anys a la UPC hem treballat eficaçment en aquesta direcció, assentant les bases per al canvi i fent-ne ja passes significatives; ara cal l'empenta definitiva, per tal que a la pròxima

dècada la UPC segueixi en primera línia de les universitats que hagin superat aquesta transformació.

Per la nostra banda, entenem que la UPC s'ha d'alinejar de forma inequívoca en la defensa del caràcter de servei públic de la institució universitària,

amb tot el que això significa. A més, cal que aquestes conviccions es tradueixin en actuacions concretes en direccions diverses: a nivell intern, en la determinació del nostre programa d'actuacions, que s'ha de guiar pels valors socials de l'educació, de la creació de coneixement i del seu ús per a un desenvolupament equitatiu i sostenible. En l'àmbit extern, hem de fer que aquest debat sigui ben

“El gran repte actual del sistema universitari europeu és la transformació cap a un nou model d'universitat”

- ✓ Excel·lència acadèmica
- ✓ Compromís social
- ✓ Bon govern
- ✓ Atenció a les persones

present en la nostra comunitat universitària i en el nostre entorn social, econòmic i institucional.

El tema central en el nostre entorn és la construcció de l'EEES (l'Espai Europeu d'Educació Superior), amb elements clars de racionalització i de perspectiva de futur. Aquest procés pretén una reforma acadèmica dels sistemes universitaris que comporti una certa compatibilitat per facilitar l'homologació de titulacions i la mobilitat dels estudiants, així com abordar el canvi de paradigma cap un sistema universitari propi de la societat del coneixement. Cal apostar decididament a favor de la construcció de l'EEES, ja que les millores acadèmiques que pot comportar són moltes i fins i tot imprescindibles.

Cal estar atents perquè no se'n derivi la mercantilització de l'educació superior, i treballar per refermar el seu caràcter de servei públic.

El programa

A mode de balanç

Al llarg dels darrers quatre anys hem acomplert amb escreix els compromisos adquirits i hem fet passes significatives per assentar el gran canvi que ens demana la societat del segle XXI. Ara és el moment de consolidar aquest projecte, per tal que puguem participar en el lideratge del futur, és a dir, per tal que la UPC sigui efectivament un agent dinamitzador del desenvolupament equitatiu i solidari del nostre país cap a la societat global del coneixement.

El Claustre Universitari del desembre de 2002 va assenyalar els eixos que havien de guiar aquest projecte: excel·lència acadèmica, compromís social, bon govern i atenció a les persones. En efecte, la qualitat de la nostra docència i recerca és la base indispensable de la nostra activitat, que en aquests quatre anys s'ha concretat, per exemple, en la implantació de nous segons cicles i màsters internacionals, en l'impuls al procés de Bolonya i a la qualitat docent, en la creació del centre de dobles titulacions CFIS, en l'extraordinària qualificació dels nostres programes de doctorat, en el progrés de la nostra activitat de recerca, transferència i innovació, i en la creació de nous centres de recerca i centres tecnològics, entre moltes altres fites prou significatives. La nostra vocació de servei públic fa que a aquesta qualitat acadèmica associem immediatament la voluntat de traduir-la en un desenvolupament equitatiu i sostenible del nostre país i un major benestar de la ciutadania; voluntat que s'ha reflectit en la selecció

d'àrees temàtiques, en la implantació territorial, en l'establiment de relacions institucionals, en l'aposta per la sostenibilitat i la igualtat, o en la recuperació de la memòria històrica.

Per aconseguir aquests objectius acadèmics i socials, hem aplicat un model de govern basat en la transparència i la participació en la presa de decisions, i en la professionalització i l'eficiència de la seva execució. Amb l'experiència pràctica d'aquests anys hem desmentit els qui preconitzen els mètodes jeràrquics, presentant-los com els únics que garanteixen l'agilitat i l'eficàcia. El volum de la tasca desenvolupada i la rapidesa en la seva execució són la millor prova: planificacions sectorials (TIC, edificacions, medi ambient), objectivització dels criteris de decisió, nous mecanismes d'informació i comunicació (intranet de personal, clips, monogràfics), augment significatiu del finançament de les unitats bàsiques, creació de les Unitats Transversals de Gestió (UTG) per millorar el suport a l'activitat acadèmica i la promoció professional del PAS. D'aquest model cal destacar-ne dos elements cabdals: d'una banda, la flexibilització de les estructures i de les funcions, que deixa més marge a les decisions de govern per

fer front de la forma més adequada en cada cas als nous requeriments socials i, d'una altra, complement imprescindible de l'anterior, un aprofundiment en la democràcia dels nostres mecanismes interns, assegurant la transparència i la participació en la presa de decisions, mitjançant la clarificació dels objectius i dels criteris, i evitant arbitrietats i interferències de caràcter jeràrquic.

Res d'això hauria estat possible sense la iniciativa i l'entusiasme de la nostra comunitat. Per això, l'atenció a les persones ha estat una prioritat: mesures internes sobre drets institucionals, estabilització, promoció, formació, condicions de treball etc., fins a intervencions decisives en les negociacions externes que, per exemple, han permès reconduir els mecanismes d'acreditació i d'habilitació, o aconseguir els recents acords sobre millores retributives, que garanteixen el manteniment del poder adquisitiu i l'equiparació als funcionaris de la Generalitat.

De forma més específica, en una primera fase vam endegar tot un conjunt d'accions planificades a curt i mitjà termini, emmarcades en el pla d'actuació 2002/2006 presentat a l'esmentat Claustre de 2002: programació acadèmica, debat i progrés cap a l'Espai Europeu d'Educació Superior, plans d'infraestructures TIC i d'edificacions, planificació estratègica de les unitats bàsiques, pla de medi ambient, acords sobre política de personal, pla de relacions internacionals, convocatòries d'equipaments docents. Cal destacar que en la major part dels casos aquestes elaboracions van comptar amb la participació de nombrosos membres de la comunitat universitària. Igualment, vam desenvolupar nombroses actuacions específiques, com ara diverses mesures de suport a l'activitat acadèmica (any sabàtic, beques predoctorals, oficina d'organització de congressos, formació de tot el personal), la reorientació i sanejament del grup UPC (Fundació UPC, UPCnet, Edicions UPC) o el reflatament del Centre CIM, i en especial algunes de gran envergadura com la remodelació de l'ETSEIB o el campus del Besòs. En paral·lel, vam abordar la revisió dels Estatuts, dels reglaments de les unitats bàsiques i de la normativa que els desenvolupen.

Cap a la meitat del mandat, les actuacions esmentades ja estaven gairebé completades, i en qualsevol cas encarrilades, de forma que quedava força dibuixada la UPC del 2006. D'altra banda, s'havien anat desvetllant algunes incerteses externes que fins llavors limitaven les possibilitats

“ Elements cabdals: la flexibilització de les estructures i de les funcions i un aprofundiment en la democràcia dels nostres mecanismes interns, assegurant la transparència i la participació ”

“ Ara és el moment de consolidar aquest projecte, per tal que puguem participar en el lideratge del futur ”

“ Els eixos del projecte: excel·lència acadèmica, compromís social, bon govern i atenció a les persones ”

tats de prospectiva. Tot plegat semblava un bon moment per plantejar-se horitzons a més llarg termini, tal com vam proposar en el discurs d'inauguració del curs 2004/05.

Es així com en la segona part del mandat ha estat elaborat al Pla 2010 de recerca i innovació, s'ha creat el CUSP (Centre Universitari Semipresencial Politècnic), s'ha constituït el Parc UPC aplegant els nombrosos centres mixtos de recerca i innovació, s'ha endegat el programa K2M per a obtenir prototipus comercials a partir dels resultats de la nostra recerca, s'han configurat els primers centres de recerca interns (aeroespacial i nanoenginyeria) i un llarg etcètera que podeu trobar detallat en el programa complet.

Propostes de futur

Ens proposem donar continuïtat a les actuacions realitzades, per consolidar el model d'UPC basat en l'excel·lència acadèmica, el compromís social, el bon govern i l'atenció a les persones. I no sols això: ens proposem abordar nous reptes per tal que al 2010 la UPC s'hagi consolidat com un dels motors dels nostre país per un desenvolupament equitatiu i sostenible. Tot seguit es resumeixen els aspectes programàtics més significatius i novedosos.

Docència

Cal mantenir com a element de referència l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES), completant la seva implantació i en particular l'oferta docent corresponent. Proposem:

- elaborar la nova programació acadèmica per campus (territorials i temàtics), centres i unitats bàsiques, tan punt es conegui el nou catàleg de graus i màsters oficials;
- a continuació, previsiblement al llarg del curs 2006/07, elaborar els plans d'estudis d'aquests títols oficials, reflectint el model docent i els valors educatius que hem anant definint;
- complementàriament, configurar una oferta completa de formació permanent, de forma coordinada des de les unitats bàsiques i la Fundació UPC;
- intensificar l'oferta de les titulacions en versió semipresencial, aprofitant i potenciant el CUSP creat recentment.

Recerca, transferència i innovació

Desenvolupar a fons el nostre "Pla 2010 de recerca i innovació", aprofitant les oportunitats que sorgeixin i aprofundint la col·laboració amb les administracions i els sectors empresarials, així com impulsant l'increment de la recerca de qualitat contrastada i la proporció de PDI que hi participa. En especial:

- fomentar les iniciatives que poden actuar com a elements tractors de la recerca (acadèmics, de suport, de gestió) en el conjunt de la nostra comunitat;
- potenciar els instituts i centres de recerca, tant interns com mixtos amb administracions i empreses;
- articular les entitats vinculades a través del recentment constituït Parc UPC de la recerca i la innovació, com un

dels eixos de majors potencialitats; **“En la major part dels casos, l'elaboració de documents va comptar amb la participació de nombrosos membres de la comunitat universitària”**

- aprofundir en la rendibilització socioeconòmica dels resultats de la recerca, tant mitjançant programes de projecció comercial (Innova, K2M) com a través d'iniciatives de cooperació i solidaritat.

Relacions institucionals, societat i territori

Essent ja molt notables les actuacions vigents de vinculació social, cal posar en marxa nous instruments i visibilitzar i potenciar els ja existents:

- crear l'Espai d'Arquitectura i Tecnologia Social com a estructura que permeti articular i donar major projecció a les nostres activitats en aquest àmbit;
- fer de la internacionalització una acció transversal a totes les nostres activitats (acadèmiques, de gestió, d'extensió), ampliant les fórmules i els mecanismes per desenvolupar-les;
- a partir de les experiències actuals (Associació d'Amics, d'exalumnes,...), reconfigurar la nostra comunitat universitària en una multixarxa UPC integrada pels col·lectius que puguin considerar-se d'alguna manera vinculats a la UPC
- universalitzar, sense cost, els serveis de l'Univers;
- endegar un pla de comunicació integral, tant externa com interna, incloent en particular el redisseny de l'espai web.

Personal i organització

En aquests àmbits es plantegen en els pròxims anys alguns reptes de gran abast, que poden ser determinants en el futur de la universitat a mitjà i llarg termini:

- la piràmide d'edat, sobretot en determinades àrees, anuncia la necessitat d'una actualització de la plantilla de PDI, aprofitant les diverses oportunitats (personal investigador de convocatòries, en formació i dels ens vinculats, personal de suport a la recerca finançat a càrrec del capítol 6), que en particular permetrà planificar la renovació generacional assegurant els drets de totes les parts i l'eficàcia en la transmissió de responsabilitats;
- tot fa pensar que la implantació de les UTG esdevindrà un element clau per donar un salt qualitatiu en la professionalització de la gestió, la qualitat del suport a l'activitat acadèmica, la consolidació de les estructures territorials, i la potenciació professional del PAS;
- abordar decididament les grans reestructuracions: fusió de les escoles d'enginyeria de Terrassa, integració de l'EUETAB/ESAB i l'EUETIB, campus temàtics (arquitectura, urbanisme i edificació; enginyeria del mar), campus comarcals (del Garraf);
- ja hem insistit en la necessitat de redissenyar el model de participació del PAS, més enllà dels avenços que va significar l'LRU i la LOU, per tal d'ampliar la seva intervenció en la presa de decisions de govern.

Infraestructures i economia

Les negociacions endegades amb les administracions sobre finançament ordinari i les oportunitats d'inversió addicionals ("parquetazo", patrocinis,...), sense negligir la major eficiència en l'ús dels recursos, han de permetre sanejar la nostra economia i fer un salt qualitatiu en infraestructures:

- acordar un pla econòmic pluriennal amb les administracions per assolir la suficiència financera i l'equilibri pressupostari;
- consolidades ja les estructures instrumentals bàsiques, impulsar l'aplicació del Pla de Sistemes d'Informació;
- executar les grans infraestructures arquitectòniques ja programades (remodelació de l'ETSEIB, completació de l'edifici A0, urbanització de l'entorn del campus nord,

Nexus III, campus del Besòs, edifici de recerca del campus de Terrassa, instal·lacions per a pràctiques agrícoles i experimentals a Viladecans, implantació en el 22@,...) i programar les noves actuacions (compleció del CUV, rehabilitació dels edificis de l'ETSAB i l'EPSEB, campus de Manresa i de St. Cugat, urbanització dels parcs de Terrassa i del Baix Llobregat, edifici Pirelli,...), amb garantia del manteniment de les inversions realitzades;

- millorar els processos d'elaboració i seguiment de l'execució del pressupost.

● Més informació sobre el programa al web:
www.upc.edu/ferrer

Adreça de contacte: ferrer.2006@upc.edu

L'equip

Per fer realitat les propostes que presentem, comptem amb un grup de persones que tenim en comú la il·lusió, la voluntat entusiasta de treballar perquè la UPC sigui, encara més, una universitat pública de qualitat i d'excel·lència, que és capdavantera en el nostre entorn i que ja és també un referent en l'àmbit internacional. El grup que apareix a la fotografia està format pel candidat, Josep Ferrer Llop, per les persones que han constituït el seu equip en el període 2002-2006 i per les que l'integrarien, amb tipus i nivells de dedicació diversos, en el 2006-2010.

Un equip per consolidar el projecte, per liderar el futur

Josep Ferrer Llop, rector.

Antonio Aguado de Cea, vicerector de Recerca.

Ramon Agustí Comes, delegat del rector en el Campus del Baix Llobregat.

Jesús Alcober Segura, vicerector adjunt de Tecnologies de la Informació i la Comunicació.

Javier Álvarez del Castillo, delegat del rector al Campus de Terrassa.

Jaume Avellaneda Díaz-Grande, vicerector d'Ordenació Acadèmica.

Luis Basañez Villaluenga, comissionat del Parc UPC.

Francisca Calderón Peñuela, vicerectora adjunta de Biblioteques, Comunicació i Extensió Universitària.

Albert Corominas Subias, vicerector de Política General Universitària.

Pilar Cortés Izquierdo, vicerectora de Personal.

Marta Díaz Boladeras, vicerectora de Promoció i Integració Territorial.

Antoni Elias Fusté, comissionat de Tecnologies de la Informació i la Comunicació.

Eusebi Jarauta Bragulat, comissionat per a la Integració de l'Escola d'Agricultura.

Francisco Javier Navallas Ramos, secretari general.

Juan José Navarro Guerrero, vicerector de Docència i Estudiantat.

Mariví Ordóñez Melgosa, cap del Gabinet del rector.

Juan Jesús Pérez González, vicerector de Relacions Internacionals.

Antoni Ras Sabidó, adjunt al vicerector de Política General Universitària.

Joan Ramon Rosell Amigó, vicerector adjunt d'Infraestructures.